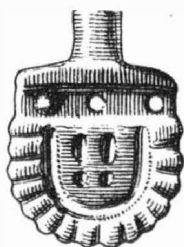

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV ČESKOSLOVENSKÉ AKADEMIE VĚD
POBOČKA V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ
1962

BRNO 1963

ohne Waffen und nur ein einziges bisher festgestelltes Frauengrab. Einige Gräber waren zum Grossteil zerstört /Gr. 8,10,14/. Die Orientierung der beigesetzten Leichname verlief in N-S Richtung. Von Funden können Waffen /Schwert, Lanzen spitze, Schild/ und Tierknochen /Hälfte eines Ebers in Gr.5/, angeführt werden; fast regelmässig finden wir Keramik asw. Unter aussergewöhnliche Funde kann ein zweiteiliger, gegossener Bronzearmring mit plastischem Ornament verziert, eingereiht werden /Kriegergrab Nr. 13/. Das Gräberfeld können wir in den mittellatènezeitlichen Abschnitt datieren; nach dem heutigen Grabungsstand gipfelt es im Zeitabschnitt der geschmiedeten Kugelkopffibel. Beim östlicher Rand des Gräberfeldes wurde ein Massengrab mit sechs Individuen /drei Erwachsene und drei Kinder/ in einer seichten schlüsselförmigen Grube erfasst. Da es keine Beigaben enthielt kann es nur rahmenhaft auf Grund der Gesamtsituation auf dem Fundort in die Bronzezeit eingereiht werden.

Antropologický rozbor koster z Blučiny.

Milan Stloukal

Výzkum Karla Ludikovského v Blučine odhalil celkom 14 laténských koster, z nichž ovšem byly některé zcela zničené, takže antropologický výzkum se mohl opřít pouze o deset koster, vesměs pozůstatků dospělých osob.

Hrob č. 3 - silně poškozená kostra dospělého člověka. Lebka ve zlomcích s otevřenými švy, chrup není téměř vůbec abraďován, osmička vlevo dole teprve prořezává. Čelo je mužského tvaru se silně zařiznutým nosním kořenem. Postkranialní skelet je ve zlomcích, dlouhé kosti plně epifysovány, kloubní plochy velké. Výška postavy byla vypočítána na 167,9 cm, tedy nadprůměrná.

Závěr : muž, adultus /20 - 30 let/.

Hrob č. 4 - Silně poškozená kostra dospělého člověka. Lebka je středně robustní se srůstajícími švy. Glabella je středně vytvořena /III. stupeň/, čelo klenuté, týl klenutý, temeno tvoří jednoduchý oblouk, protuberantia occipitalis externa hrubolovitě vytvořena /2. st./, bradavkové výběžky středně velké, profil obličeje orthognatní, kořen nosu středně hluboký, nos středně prominuje, lícní kosti středně silné, alveolární prognatismus není vytvořen, dolní čelist středně robustní. Při pohledu zepředu má středně široké čelo, středně silné nadočnicové oblouky, široký kořen nosu, střední až široký jařmový oblouk, středně silný horní okraj očníce, gonia vytočená laterálně. Na čelní kosti je zachována sutura metopioa, začíná však zarůstat. Shora má lebka obrys ovoidu, lambdový šev je složitý. Chrup má abrasí 2. až 3. stupně, četné intravitální ztráty stoliček. Postkranialní skelet robustní, opifysy jsou plně přirostlé, kloubní plochy velké, pánev mužského tvaru.

Metrioká charakteristika :

délka lebky 184 mm /dlouhá/

min.šířka čela 97 mm

bizygotická šířka 135 mm /střední/

týlní třetiva 102 mm

šířka lebky 136 mm /úzká/

výška lebky 150 mm ?? /vysoká/

šířka týlu 111 mm

výška obličeje 116 mm /střední/

výška hor. obličej 71 mm /střední/
výška očníce 36 mm
výška nosu 54 mm
šířka patra 38 mm
výška brady 34 mm

i. délkošířkový 73,9 /dolicho/
i. šířkový 110,3 ?? /akro/
i. týlní 91,9 /vysoký/
i. horního obličej 52,6 /mesen/
i. nosu 44,4 /lepto/

Kočkov index 93,7 ?? /vysoký/

Kapacita lebky 1538 ccm ?? /arist/

Závěr : muž, maturus /40-50 let/, nordik

Hrob č. 5 - silně poškozená kostra dospělého člověka. Z lebky zachováno pouze několik zlomků s otevřenými švy a téměř neobroušeným chrupem. Pánev není zachována, dlouhé kosti velké, robustní, s velkými kloubními plochami. Výška postavy byla vypočítána na 176,4 cm, tedy velká.

Závěr : muž, adultus /20 - 30 let/.

Hrob č. 6 - poměrně dobře zachované kosti končetin z kostry dospělého člověka, lebka zcela chybí, z páteře jen křížová kost a čtyři bederní obratle. Podle tvaru a velikosti dlouhých kostí lze usuzovat na pohřeb ženy, podle výrazných degenerativních změn na obratlech spíše na vyšší stáří zemřelé. Výška postavy byla vypočítána na 154,5 cm, tedy střední.

Závěr : žena ?, maturus ?

Hrob č. 7 - mírně poškozená kostra dospělého člověka. Lebka je silně poškozená, robustní, se synostovanými švy. Glabella středně silná /III. st./, čelo klenuté, temeno tvoří jednoduchý oblouk, týl klenutý, protuberantia occipitalis externa hrbolovitě vytvořena /2. st./, bradavkové výběžky středně velké, profil orthognatní, kořen nosu středně hluboký, mandibula robustní, brada vysoká. Zepředu má lebka široké čelo, středně silné nadočnicové oblouky, tlustý horní okraj očníce, hlubokou špičákovou jámu a rovná gonia. Vertikální obrys je elipsoidní. Chrup silně obroušen /abrase 3. až 4. stupně/, četné intravitální ztráty stoliček. Postkraniální skelet robustní, dlouhé kosti s velkými kloubními plochami, pánev mužského tvaru, silné arthrotické změny na obratlech, ale i na pánvi a dlouhých kostech.

Metrická charakteristika :

délka lebky 195 mm /velmi dlouhá/

minimální šířka čela 106 mm

výška obličej 132 mm /vysoká/

šířka očníce 41 mm ? P

délka patra 48 mm

vzdálenost kondylů mand. 133 mm

výška brady 40 mm

i. délkošířkový 72,8 /dolicho/

i. obličejový 94,3 /lepto/

i. očníce 87,8 /hypsi/

i. frontomandibulární 99,0 /meso/

Závěr : muž, maturus /40 - 50 let/, nordik

šířka očníce 41 mm

šířka nosu 24 mm

délka patra 46 mm

bigoniální šířka 106 mm

obvod 524 mm

i. délkový 81,5 ?? /hypsi/

i. frontoparietální 71,3 /eury/

i. obličejový 85,9 /meso/

i. očníce 87,8 /hypsi/

i. patra 82,6 /meso/

prontomandibulární i. 109,3 /eury/

Výška postavy 165,6 cm /střední/

Hrob č.8 -dolní končetiny dospělého člověka.Zlomky pánve s mužskými znaky,dlouhé kosti robustní se středně velkými kloubními plochami.Výška postavy byla vypočítána na 166,4 cm, tedy střední.

Závěr : muž, ?

Hrob č.9 -silně poškozená kostra dospělého člověka. Z lebky zachována pouze zadní polovina mozkovny s téměř zcela srostlými švy. Pánev mužského tvaru, postkraniální skelet robustní s velkými kloubními plochami,páteř s těžkými degenerativními změnami. Výška postavy byla vypočítána na 162,5 cm, tedy podstřední.

Závěr : muž, matusus /50 - 60 let/.

Hrob č.11 - zlomky dolních končetin dospělého člověka, velké a robustní.

Závěr : muž ? , ?

Hrob č. 13 - dolní končetiny dospělého člověka, robustní a s velkými kloubními plochami.Výška postavy mohla být vypočítána pouze na základě délky levého femuru na 166,6 cm, tedy střední.

Závěr : muž ? , ?

Hrob č. 14 - dolní končetiny dospělého člověka, velké a robustní. Výška postavy byla vypočítána na 165 om, tedy střední.

Závěr : muž ? , ?

Z deseti zkoumaných laténských koster tedy bylo devět mužských a pouze jediná kostra ženská. Z mužských koster nebylo možno u čtyř určit stáří zemřelého, dva zemřeli mezi dvaceti a třiceti léty,dva mezi čtyřiceti a padesáti a jeden ve věku mezi padesáti a šedesáti léty.

Kromě laténských kostrových hrobů byl nalezen při výzkumu v Blučině také hromadný hrob, který Karel Ludikovský řadí rámcově do doby bronzové.V hrobě bylo nalezeno celkem šest koster, z toho tři dospělé a tři kostry nedospělých osob.

1. silně poškozená kostra dospělého člověka. Lebka gracilní, ale s výrazným reliefem svalových úponů, středně silnými nadočnicovými oblouky a středně velkými bradavkovými výběžky. Švy jsou otevřené, zuby pouze slabě obroušeny /abrase 1. st./ . Postkraniální skelet středně robustní, kloubní plochy a pánve ve zlomcích. Určení pohlaví u této kostry je velmi obtížné /kostra č.2/.

Metrická charakteristika :

délka lebky 189 mm

šířka lebky 133 mm

obvod lebky 512 mm

délkošířkový index 70,4 /dolicho/

Výška postavy 166,0 cm

Závěr : muž ??, adultus /30 - 40 let/

2. silně poškozená kostra dospělého člověka. Lebka gracilní s otevřenými švy,čelo ženského tvaru, bradavkové výběžky malé, chrup silně obroušen. Postkraniální skelet ve zlomcích /kostra č.6/.

Metrická charakteristika :

délka lebky 181 mm /dlouhá/

šířka lebky 134 mm ?? /úzká/

minimální šířka čela 95 mm

výška lebky 135 mm /vysoká/

bigoniální šířka 98 mm

1. délkošířkový 74,0 ?? /dolicho/

1. délkovýškový 74,6 /ortho/

1. šířkovýškový 100,7 ?? /akro/

1. frontoparietální 70,9 ?? /eury/

1. Kočkův 85,7 ?? /vysoký/

1. frontomandibulární 103,2 /meso/

Závěr : žena, adultus /30 - 40 let/

3. silně poškozená kostra dospělého člověka. Lebka se švy v pokročilém srůstu,

středně robustní, čelo ženského tvaru, v čelistech velmi silně opotřebený chrup. Pánev ženského tvaru, dlouhé kosti středně robustní s malými kloubními plochami /kostra č.4/

Metrická charakteristika :

délka lebky 179 mm

šířka lebky 135 mm /úzká/

minimální šířka čela 102 mm

i. délkošířkový 75,4 /meso/

1. frontoparietální 75,5 /eury/

výška postavy 155,5 cm /střední/

Závěr : žena, matusus /40 - 50 let/

4. zlomky dětské kostry /kostra č.3/.

Závěr : infans I /5 let/

5. zlomky z koster nejméně dvou malých dětí, obou zemřelých ve stáří infans I, přimíchány jsou však také kosti dospělého člověka.

Závěr : infans I / 4 - 5 let / a infans I / 18 měsíců /.

Ze tří koster v hromadném hrobě jsou tedy dvě bez pochyby kostry dospělých žen, z nichž jedna zemřela mezi 30 a 40 léty a druhá o něco později /mezi 40 a 50 léty/. Třetí dospělá kostra neumožňuje pro svou špatnou zachovalost spolehlivé určení, ale jde spíše o kostru mužskou. Ze tří dětí, jejichž kostry byly v tomto hrobě nalezeny, zemřely dvě asi ve věku pěti let, třetí pak asi ve věku 18 měsíců.

Anthropologische Analyse von Skeletten aus Blučina.

Bei der Grabung von K. Ludikovský in Blučina wurden insgesamt vierzehn latènezeitliche Gräber abgedeckt, von welchen zehn Skelette anthropologisch bestimmt werden konnten. Neun von diesen zehn Skeletten waren Männer und nur eines gehörte einer Frau an. Von den neun Männern starben zwei zwischen zwanzig und dreissig Jahren, zwei zwischen vierzig und fünfzig und einer im Alter zwischen fünfzig und sechzig Jahren; bei vier Skeletten konnte das Alter nicht bestimmt werden. Bei zwei Männerskeletten konnten wir den anthropologischen Typus bestimmen, in beiden Fällen überwogen nordische Merkmale.

Ausser latènezeitlichen Skelettgräbern wurde auch in Blučina ein Massengrab gefunden, das archäologisch rahmenhaft in die Bronzezeit gereiht wird. In dem Grab befanden sich insgesamt sechs Skelette, von welchen zwei zweifellos Frauen waren; eine von ihnen starb zwischen dreissig und vierzig Jahren, die zweite zwischen vierzig und fünfzig Jahren. Das dritte Skelett eines Erwachsenen konnte wegen seiner schlechten Erhaltung nicht verlässlich bestimmt werden, aber es handelt sich eher um ein Männerskelett. Die übrigen drei Skelette waren Kinder; zwei von diesen Kindern starben im Alter von etwa fünf Jahren und das dritte ca mit 18 Monaten.

P ř e h l e d v ý z k u m ů 1962.

Vydává: Archeologický ústav ČSAV, pobočka v Brně,
Sady osvobození 19/23.
Odpovědný redaktor: PhDr. et Dr. Sc. Josef Roulík.
Redaktoři: PhDr. Jiří Říhovský a PhDr. Anna Medunová.
Překlady: R. Tichý, C. Sc. a E. Tichá.
Kresby: J. Jaša.
Na titulní stránce: Záchytná ploténka ostruhy ze slovanského
kostrového hrobu v Mikulčicích.
Vydáno jako rukopis - 400 kusů - neprodejné.

